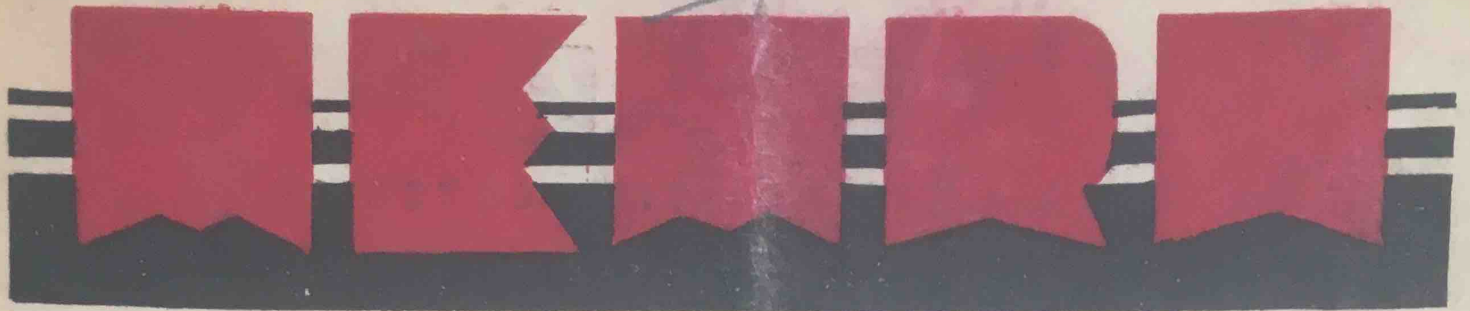

489992

293

STUDII DE TRADIȚIE EZOTERICA

489992

2. 3. 1934
15. 11. 1934

**REDACTOR
MARCEL AVRAMESCU**

Biblioteca Universității Reg. P. Cluj
Nr. 111 1934
EXEMPLAR LEGAL

ANUL I - No. 1

DECEMBRIE 1934

Created With Tiny Scanner

MEMRA

STUDII DE TRADIȚIE EZOTERICĂ

CRITERII

Haosul lumii moderne reprezintă o realitate al căreia tragism nu mai este nevoie de a fi demonstrat.

Dindărătul măștii unei pseudo-culturi fără consistență, construcție șubredă ridicată orgolios pe ruinele unei așezări spirituale odinioară organic constituită înăuntrul lumii occidentale, pândește amenințător un spirit demonic de revoltă, și de răsturnare a tuturor valorilor autentice care ar mai putea fi încă salvate; un suflu al morții, un luciferianism care neagă orice veritabilă autoritate spirituală, un satanism care se zbate întru dezlănțuirea tuturor puterilor oarbe ale sub-conștiinței umane, și ale străfundului Firii.

Simptomele — vizibile, prin transparența deghizării în angelic, pentru orice minte lucidă, și dreaptă — sunt numeroase, diverse, și ispititoare ca toate instrumentele arsenalului Intinericului: umanism, individualism, raționalism, materialism, știință, tehnică — pe deoparte; și progresism, umanitarism, comunism, neo-spiritualism, teozofism, ocultism — pe de altă parte.

Impotriva armelor cu cari se pregătește catastrofa finală a unei lumi care și-a uitat de mult obârșia, rostul și calea, credem necesar să ne împlinim datoria de a voi, cu toată puterea absolutei noastre certitudini, întoarcerea la TRADIȚIE — la acea *Tradiție Spirituală Eternă*, pe ale căreia Principii s'a întemeiat, dela răsăritul vremurilor, ființarea unei Umanități neîntinate, al căreia echilibru interior derivă dintr'o Cunoaștere integrală, de ordin metafizic, și a căreia armonie exterioară se clădește pe recunoașterea Primatului Spiritului, pe respectul Hierarchiei, și pe conștiința necesității Ordinei.

Doctrina acestei Tradiții Originare se regăsește identică, deși sub aspecte diferite, în toate formele tradiționale dintotdeauna, și de pretutindeni, și tocmai această unanimitate a Doctrinelor Tradiționale garantează veridicitatea Principiilor.

Iar normele cari decurg din Principiile Tradiției Ezoterice știm că sunt singurele cari, aplicate, pot rezolva o criză generală și în primul rând spirituală, devenită acută, o criză care altfel va sfârși în cel mai total dezastru.

Drumul nostru, drept, decurge limpede de aci. Vom spune deschis tot cecece este de spus, fără a ne lăsa cătuș de puțin abătuți de niciuna dintre opozițiile cari avem motive de a bănuși că vor fi multe, și îndârjite; și fără concesii de niciun fel. Nici ironia suficientă a pretențioasei ignoranțe filozofico-științifice, sau altcum, nici răzvrătirea interesată a falșilor profeți de toate categoriile nu pot însemna pentru noi nimic, pentru că suntem hotărâți de a sluji Adevărului, și numai Lui, în întregime, și până la capăt.

O umilă piatră, vrea să însemne toată această trudă pe care ni-o făgăduim, pentru zidirea ce curând va s'o desăvârșească Acela care, întrunind în ființa Sa toate Puterile Veșniciei și ale Vremelniciei, va veni spre a restaura în Lume aurea Ordine primordială.

ÎNVĂȚĂTURA ÎNIIȚIATICĂ

Se pare că, într'un mod îndeajuns de general, nu prea se înțelege exact ceea ce este, sau ceea ce trebuie să fie, învățătura inițiativă, ceea ce o caracterizează esențialmente, diferențând-o profund de învățământul profan. Mulți, în asemenea materie, consideră lucrurile într'un chip prea superficial, se opresc la aparențe și la formele exterioare, și astfel nu văd nimic mai mult, ca particularitate demnă de remarcat, decât întrebuintarea simbolismului, căruia nu-i înțeleg câtuș de puțin rațiunea de a fi, se poate spune chiar necesitatea, și pe care, în aceste condiții, nu-l pot găsi desigur decât bizar, și cel puțin inutil. Lăsând aceasta la o parte, ei presupun că doctrina inițiativă nu este, în fond, altceva decât o filozofie ca și celelalte, puțin diferită poate prin metodă, dar în orice caz nimic mai mult, căci mentalitatea lor este astfel făcută încât sunt incapabili de a concepe altceva. Și aceia cari totuși vor consimți să recunoască învățăturii unei asemenea doctrine vreo oarecare valoare dintr'un punct sau altul de vedere, și pentru oarecari motive, cari de obicei nu au nimic inițiativ, aceia chiar nu vor putea niciodată ajunge decât să facă dintr'înșă cel mult un fel de prelungire a învățământului profan, de complement al educației ordinare, pentru folosința unei relative elite. Dar poate că e încă mai bine a-i nega întru totul valoarea, ceea ce până la urmă însemnează a o ignora pur și simplu, decât a o scobori astfel, și prea adesea, a prezenta în numele și în locul ei expresia unor vederi particulare, mai mult sau mai puțin coordonate, asupra a tot felul de lucruri cari, în realitate, nu sunt inițiatice nici în ele înșile, nici prin felul cum sunt tratate.

Și dacă această manieră cel puțin defectuoasă de a considera învățătura inițiativă nu se datorește, până la urmă, decât incomprehensiunii adevăratei sale naturi, este încă o alta, care este aproape la fel de defectuoasă, cu toate că în aparență e cu totul contrarie acesteia. Este aceea care consistă într'a voi, cu orice preț, a o opune învățământului profan, atribundu-i de altfel drept obiect o anumită știință specială, definită mai mult sau mai puțin vag, pusă în fiecare clipă în contradicție și în conflict cu celelalte științe, și mereu proclamată superioară acestora, fără a se ști prea bine pentru ce, deoarece nu este nici mai puțin sistematică în expunere, nici mai puțin dogmatică în concluzii. Partizanii unei astfel de învățături, așa zise inițiatice, afirmă—într'adevăr că aceasta este de o natură cu totul alta decât învățământul ordinar, fie el științific, filozofic sau religios; dar despre aceasta ei nu dau nicio dovadă și, din nefericire, nu se opresc aci în materie de afirmații gratuite sau ipotetice. Mai mult, grupându-se în școli multiple și sub denumiri diferite, nu se contrazic între ei mai puțin decât contrazic, adesea în mod preconcepțit, pe reprezentanții diferitelor ramuri ale învățământului profan, ceea ce nu împiedică pe fiecare dintr'înșii de a pretinde să fie crezut pe cuvânt și considerat ca mai mult sau mai puțin infailibil.

Dar, dacă învățătura inițiativă nu este nici prelungirea învățământului profan, cum ar voi o unii, nici antiteza lui, cum o susțin alții, dacă nu este nici un sistem filozofic, nici o știință specializată, ne putem întreba ce anume este, căci nu e de ajuns a fi spus ce nu este, mai trebuie încă, dacă nu a da asupra-i o definiție propriu zisă, ceea ce e poate imposibil, cel puțin să încercăm a face să se înțeleagă în ce consistă natura sa. Și a face să i se înțeleagă natura, cel puțin în măsura în care aceasta se poate face, însemnează a explica în acelaș timp și prin chiar acest lucru, pentru ce nu este cu puțință de a o defini fără a o diformă, și de asemenea pentru ce s'au produs, într'un mod atât de general, și într'un oarecare fel necesarmente, neînțelegeri asupra caracterului său veritabil. Întrebuintarea constantă a simbolismului în transmiterea acestei învățături, față de care se înțipșează ca înșăși temelia, ar putea to-

tuși, pentru oricine reflectează cât de puțin, să fie îndeajuns ca să facă să-se și întrevadă aceasta, din moment ce se admite, așa cum de altfel e logic de a o face, chiar fără a merge până în miezul lucrurilor, că un mod de expresie cu totul diferit de limbajul ordinar trebuie să fi fost creat pentru a exprima, cel puțin la origină, idei deosemeni altele decât acelea pe cari le exprimă acesta din urmă, și concepții cari nu îngăduie să fie traduse integral prin cuvinte, pentru cari e nevoie de un limbaj mai puțin limitat, mai universal, pentru că ele înșile sunt de un ordin mai universal.

Dar, dacă concepțiile inițiatice sunt altele decât concepțiile profane, aceasta provine din faptul că ele derivă înainte de orice dintr'o altă mentalitate decât acestea din urmă, de cari diferă încă mai puțin prin obiectul lor, decât prin punctul de vedere prin care consideră acest obiect. Prin urmare, dacă aceasta este deosebirea esențială dintre aceste două ordine de concepții, e ușor de admis că, pe deoparte, tot ceace poate fi privit din punctul de vedere profan, poate să fie privit și din punctul de vedere inițiativ, dar atunci cu totul într'alt chip, și cu o altă înțelegere, pe când, pe de o altă parte, există lucruri cari scapă complectamente domeniului profan, și cari sunt proprii domeniului inițiativ, căci acesta nu este supus aceluiași limitări cărora e supus celălalt.

Că simbolismul, care este ca forma sensibilă a oricărei învățături inițiatice, este într'adevăr, realmente, un limbaj mai universal decât limbajul vulgar, nu este îngăduit de a ne îndoi o singură clipă, dacă avem în vedere numai că orice simbol este susceptibil de interpretări multiple, câtuși de puțin în contradicție între ele, ci dimpotrivă întregindu-se unele pe altele, și toate la fel de adevărate, deși derivate din puncte de vedere diferite; și dacă lucrurile stau astfel, aceasta se datorește faptului că acest simbol este reprezentarea sintetică și schematică a unui întreg ansamblu de idei și de concepții pe cari fiecare le va putea sesiza potrivit aptitudinilor mentale proprii și în măsura în care e pregătit pentru înțelegerea lor. Și astfel simbolul, pentru cine va izbuti să-i pătrundă semnificația profundă, va putea face să se conceapă mult mai mult decât tot ceace este cu putință de a exprima prin cuvinte; și aceasta arată necesitatea simbolismului: aceasta constă din aceea că el e singurul mijloc de a transmite întreg acest inexprimabil care constituie domeniul propriu al inițierii, sau mai degrabă de a depune în germen concepțiunile de acest ordin în intelectul inițiatului, care va trebui apoi să le facă să treacă dela potențial la actual, să le developeze și să le elaboreze prin munca sa personală, căci nu se poate face nimic mai mult decât de a-l pregăti pentru aceasta schițându-i, prin formule apropiate, planul pe care în urmă va avea să-l realizeze în el însuși pentru a ajunge la posesiunea efectivă a inițierii pe care nu a primit-o din afară decât în mod simbolic.

Dar, dacă inițierea simbolică, al căreia rol nu este decât acela de bază sau de suport al inițierii veritabile și efective, este singura care poate fi dată în mod exterior, ea poate cel puțin să fie transmisă chiar de către aceia cari nu-i înțeleg nici sensul, nici valoarea. E de ajuns ca simbolurile să fie păstrate intacte pentru a fi întotdeauna susceptibile de a trezi, în acela care este capabil de aceasta, toate concepțiile a cărora sinteză o figurează. Și în aceasta stă adevăratul secret inițiativ, care este prin natura lui inviolabil și care se apără prin el însuși împotriva curiozității profanilor, și al cărui secret relativ al unor anumite semne exterioare nu este decât o figurare simbolică. Nu există alt mister decât inexprimabilul, care este în mod evident incomunicabil prin chiar acest lucru; fiecare va putea să-l pătrundă mai mult sau mai puțin, potrivit cu întinderea orizontului său intelectual; dar, atunci chiar când l-ar pătrunde integralmente, el nu va putea comunica niciodată altuia ceace va fi înțeles el însuși; cel mult va putea să-i ajute să ajungă la această înțelegere pe aceia cari sunt actualmente apți pentru aceasta.

Astfel, secretul inițiativ este ceva care rezidă cu mult dincolo de toate ritualurile și de

toate formulele uzuale pentru transmiterea inițierii exterioare și simbolice, cece nu împlie, decât totuși ca aceste forme să aibă, mai cu seamă în cele dintâi stadii de pregătire inițiativă, rolul lor necesar și valoarea lor proprie, provenind din aceea că ele nu fac până la urmă decât să traducă simbolurile fundamentale în gesturi, considerând acest cuvânt în înțelesul său cel mai larg, și în acest chip, ele fac într'un oarecare fel ca inițiatul să trăiască învățătura care i se înfățișează, și aceasta este maniera cea mai adecuată și în general cea mai aplicabilă pentru a-l pregăti pentru asimilarea ei, căci toate manifestările individualității omenești se traduc, în condițiile sale actuale de existență, în moduri diverse ale activității vitale. Dar ar fi o greșală de a merge mai departe și de a pretinde să faci din viață, așa cum mulți ar voi-o, un fel de principiu absolut; exprimarea unei idei în mod vital nu este până în cele din urmă decât un simbol cași celelalte, tot așa cum este, de pildă, traducerea unei idei în mod spațial, constituind un simbol geometric sau o ideogramă. Și, dacă orice proces de inițiere prezintă în diferitele sale faze o corespondență, fie cu viața omenească individuală, fie chiar cu ansamblul vieții terestre, aceasta se datorește faptului că se poate considera evoluția vitală ea însăși, particulară sau generală, ca desfășurarea unui plan analog cu acela pe care trebuie să-l realizeze inițiatul pentru a se realiza pe sine însuși în deplina expansiune a tuturor potențelor ființei sale. Asemenea planuri corespund întotdeauna și pretutindeni unei aceleiași concepții sintetice, astfel încât sunt identice în principiu și, cu toată că sunt toate diferite între ele, și în mod nedefinit variate în ceea ce privește realizarea lor, purced toate dintr'un Archetip ideal unic, plan universal trasat de către o forță sau voință cosmică, căreia, fără a prejudeca de altfel nimic asupra naturii sale, îi putem da numele de Marele Architect al Universului.

Prin urmare orice ființă, individuală sau colectivă, tinde, în mod conștient sau nu, să realizeze în ea însăși, prin mijloacele apropiate naturii sale particulare, planul Marelui Architect al Universului, și să contribuie prin aceasta, potrivit funcțiunii care-i aparține în ansamblul cosmic, la realizarea totală a aceluiaș plan, realizare care, până la urmă, nu este decât universalizarea propriei sale realizări personale. În acel punct precis al evoluției sale în care o ființă ia în mod efectiv cunoștința de această finalitate, în acel punct precis începe pentru ea veritabila inițiere; și din moment ce a luat cunoștința de sine, inițierea trebuie s'o călăuzească, potrivit căii sale personale, către această realizare integrală care se împlinește, nu prin dezvoltarea izolată a unor anumite facultăți speciale și mai mult sau mai puțin extraordinare, ci prin desfășurarea complectă, armonică și ierarhică, a tuturor posibilităților implicate în chip virtual în esența acestei ființe. Și, deoarece sfârșitul este necesarmente acelaș pentru tot ceea ce are o aceeași origine, urmează că în mijloacele întrebuințate pentru a ajunge acolo rezidă în mod exclusiv ceea ce face valoarea proprie a unei ființe oarecari, considerată în lăuntru limitelor funcțiunii speciale care este determinată pentru ea de către natura sa individuală, sau de către unele elemente ale acesteia; această valoare a ființei este de altfel relativă și nu există decât raportată la funcțiune, căci nu este de stabilit nicio comparație de inferioritate sau de superioritate între funcțiuni diferite, cari corespund la tot atâtea ordini particulare tot atât de diferite, deși toate în aceeași măsură cuprinse în Ordinea universală, căreia îi sunt, toate cu aceeași cădere, elemente necesare.

Astfel, instruirea inițiativă, privită în universalitatea sa, trebuie să cuprindă, ca tot atâtea aplicațiuni, în varietate nedefinită, a unui aceluiași principiu transcendent și abstract, toate căile de realizare particulare, nu numai fiecărei categorii de ființe, dar și fiecărei ființe individuale; și, cuprinzându-le pe toate astfel, ea le totalizează în unitatea absolută a căii universale. Prin urmare, dacă principiile inițierii sunt imuabile, reprezentarea lor simbolică poate și trebuie să varieze pentru a se adopta astfel multiplelor și relativelor condiții ale existenței, condiții a căroră diversitate față de, în mod matematic, să nu poată exista în întreg universul două lucruri identice, pentru că dacă ele ar fi într'adevăr întru totul identice

sau, cu alți termeni, dacă s'ar găsi în perfectă coincidență în toată întinderea conținutului lor, ele evident că nu ar fi două lucruri distincte, ci deadreptul unul și același lucru.

Se poate spune deci, în particular, că este imposibil să existe, pentru doi indivizi diferiți, două inițieri absolut asemănătoare, chiar din punct de vedere exterior și ritual și, *a fortiori*, din punctul de vedere al travaliului interior al inițiatului. Unitatea și imutabilitatea principiului nu cer câtuși de puțin uniformitatea și imobilitatea, de altfel irealizabile, a formelor exterioare, și aceasta îngăduie în aplicația practică ce trebuie să fie făcută la exprimarea și la transmiterea învățaturii inițiatice, să conciliem cele două noțiuni, atât de ades pedrept opuse, a tradiției și a progresului, dar nerecunoscând-i cu toate acestea acestuia di urmă decât un caracter cu totul relativ. Numai traducerea exterioară a instrucției inițiatice și asimilarea ei de către o individualitate sau alta pot fi susceptibile de modificări, și nu această instrucție considerată în ea însăși: într'adevăr, în măsura în care o asemenea traducere este posibilă, ea trebuie neapărat să țină seama de relativități, pe câte vreme ceea ce ea exprimă este independent de acestea în universalitatea ideală a esenței sale, și e evident că nu poate fi vorba de progres dintr'un punct de vedere care însumează toate posibilitățile în simultaneitatea unei sinteze unice.

Învățătura inițiativă, exterioară și transmisibilă prin forme, nu este în realitate și nu poate fi decât o pregătire a individului pentru a primi veritabila instrucție inițiativă prin acțiunea muncii sale personale. I se poate astfel îndica drumul de urmat, planul de înfăptuit, și poate fi îndemnat să dobândească atitudinea mentală și intelectuală necesară pentru înțelegerea concepțiilor inițiatice; poate fi încă asistat și călăuzit controlându-i-se lucrul în mod constant, dar atâta e tot, căci nimeni altul, fie chiar și un Maestru în accepțiunea cea mai complexă a cuvântului, nu poate săvârși acest lucru pentru el. Ceea ce inițiatul trebuie să dobândească neapărat prin el însuși, pentru că nimeni și nimic exterior nu i-o poate împărtăși, este tocmai ceea ce prin propria natură scapă oricărei curiozități profane, posesiunea efectivă adică a secretului inițiativ propriu zis. Dar, pentru a putea ajunge să realizeze această posesiune în toată întinderea sa și cu tot ceea ce ea implică, trebuie ca învățământul care într'un oarecare fel servește de bază și de suport travaliului său personal să se deschidă asupra unor posibilități nelimitate, și să-i îngăduie astfel să-și extindă în mod indefinit concepțiile, în loc de a le închide între limitele mai mult sau mai puțin strâmte ale unei teorii sistematice sau ale unei formule dogmatice oarecari.

Acum, acestea fiind stabilite, până unde poate merge acest învățământ când trece dincolo de cele dintâi faze de pregătire inițiativă cu formele exterioare de cari acestea sunt în mod mai special legate? În ce condiții anume poate exista așa cum trebuie pentru a împlini rolul care-i este hărăzit și pentru a-i ajuta efectiv în munca lor pe aceia cari participă la acest învățământ, admitând numai că aceștia sunt prin ei înșiși capabili să-i culeagă roadele? În ce mod sunt realizate aceste condițiuni de către diferitele organizații investite cu un caracter inițiativ? Însfârșit, la ce anume corespund într'un mod precis, în inițierea reală, hierarhiile pe cari le comportă asemenea organizații? Iată atâtea întrebări pe cari nu e deloc cu putință de a le trata în puține cuvinte, și cari toate ar merita dimpotrivă să fie amplu dezvoltate, fără ca de altfel sa fie vreodată posibil, făcând-o, de a aduce altceva decât o temă de reflexiune și de meditație, și fără a avea deșarta pretenție de a epuiza un subiect care se lărgește și se adâncește din ce în ce mai mult pe măsură ce se înaintează în cercetarea lui, tocmai pentru că, aceluia care îl studiază cu aptitudinile spirituale cuvenite, îi deschide orizonturi conceptuale realmente nelimitate.

René GUÉNON.